

Jako nam je drago što vam možemo ponuditi ovo 6. izdanje knjige *Savjetovatelj–stručnjak*, koja se bavi procesom savjetovanja. Svatko tko je promatrao savjetovatelje početnike jako dobro zna koliko taj proces u početku zna biti zastrašujući. Studenti koji su odlučili biti savjetovateljima jer su im prijatelji rekli da su im bili od pomoći, odjednom ustanove da savjetovatelji rade mnogo više toga nego što samo suosjećajno slušaju.

U ovoj se knjizi bavimo procesom savjetovanja od njegova početka do kraja. Cilj nam je poučiti studente kako da razmišljaju i kako da postupaju kao savjetovatelji. Da bi netko postao savjetovateljem, potrebne su mu obje te skupine vještina, a nužan je i razvoj identiteta savjetovatelja. Vježbe koje se nalaze u svakom poglavlju prilika su studentima za uključivanje u proces savjetovanja i u ulogu savjetovatelja.

OBILJEŽJA KNJIGE

Ovo izdanje knjige *Savjetovatelj–stručnjak* zadržalo je osobine koje tu knjigu već dugo razlikuju od većine ostalih udžbenika u tom području, a to su:

- Isti slučaj prikazuje se u svim poglavljima o intervencijama, što studentima omogućuje da zamisle različite načine tretmana istog klijenta, a prikazi slučajeva u ostalim poglavljima dovode teoriju u područje stvarnog savjetovanja.
- Model koji se sastoji od pet koraka (a na kojem se temelji i državni ispit za dobivanje dopusnice za zanimanje savjetovatelja) daje studentima “putokaz” za procjenu klijentova napretka, pomaže im u planiranju intervencija i potiče ih da savjetovanje promatraju kao razvojni proces koji ima svoj kraj.
- Jasne smjernice za procjenu klijenata pomoću četiri teorijska konteksta – emocionalnog, kognitivnog, ponašajnog i sistemskog¹ – pomažu studentima da u praksi primijene to što su naučili o teoriji savjetovanja.
- Obrada tema povezanih s duhovnošću nudi alternativne načine rada s klijentima, a oni se rijetko nalaze u uvodnim tekstovima o savjetovanju.

¹ Premda se u hrvatskom jeziku već dulje vrijeme upotrebljava imenica “sustav”, a ne “sistem”, u ovom slučaju nužno je koristiti pojam “sistem” jer bi pridjev izveden iz imenice “sustav” glasio “sustavan” i značio dosljedan, temeljit, sistematičan i sl. Međutim, u ovom kontekstu

- Zasebna poglavlja o procjeni klijenta i o planiranju tretmana omogućuju studentima da te vještine upotrijebe u trenutku dok uče specifične intervencije u području savjetovanja.
- Rasprava o planiranju tretmana odraz je sve jačeg utjecaja javnozdravstvene skrbi i nužnosti stjecanja znanja o tome kako valja planirati intervencije koje će zadovoljiti kriterije javnog zdravstva.
- Korisni sadržaji u Okvirima koji se nalaze po cijeloj knjizi sažeto opisuju i prikazuju vještine koje su potrebne u savjetovanju.
- Velik broj obrazaca i smjernica za njihovu upotrebu (Dodatak B) pokazuje moguće načine pristupanja radu s klijentima u savjetovanju.

NOVA OBILJEŽJA OVOG IZDANJA KNJIGE

Osim osuvremenjivanja sviju poglavlja, u ovo izdanje knjige dodali smo novo poglavlje o jeziku, uključujući detaljnu tablicu u kojoj je sažet prikaz toga kako verbalne reakcije mogu biti podrška četirima područjima savjetovanja: emocionalnom, kognitivnom, ponašajnom i međuljudskom. U knjizi ćete pronaći i osuvremenjene podatke o radu s djecom i o višekulturalnim pitanjima u savjetovanju.

Moguće je da poznajete internetski izvor o savjetovanju i psihoterapiji izdavačke kuće Pearson pod nazivom MyHelpingLab. Ta bogata kolekcija videosnimki, prikaza slučajeva i drugih sadržaja dostupna vam je zajedno s ovom knjigom i to bez dodatnih troškova. U ovo izdanje knjige *Savjetovatelj – stručnjak* dodali smo aktivnosti u (2. poglavlju te od 5. do 12. poglavlja) koje će studentima omogućiti da sadržaje iz MyHelpingLab upotrijebe za proširenje svog znanja i usavršavanje vještina.

KAKO JE ORGANIZIRANA OVA KNJIGA?

U 1. poglavlju govorimo o kontekstu savjetovanja, uključujući i to kako valja razmišljati o tom zanimanju i procesu. Raspravljamo o bliskosti u odnosu savjetovatelja i klijenta, činiteljima koji olakšavaju uspostavu pozitivnih odnosa, govorimo o tome

potrebno je reći “sistemska” jer je riječ o pristupu koji proučava “sisteme”. Kako mi se moguća upotreba imenice “sustav” i pridjeva “sistemska” čini nespretnom, u dijelovima teksta koji se odnose na specifičnu vrstu obiteljske terapije (npr. osobito u 11. poglavlju) bit će upotrebljavana samo imenica “sistem” i njezine izvedenice (nap. prev.).

kako izgleda uspješno savjetovanje, o obilježjima djelotvornih savjetovatelja i dajemo prikaz slučaja koji se tiče procjene ishoda savjetovanja. U 2. poglavlju donosimo nov sadržaj, u odnosu na ostala izdanja knjige, i to o jeziku u savjetovanju. Što je to što savjetovatelji govore, a što ih razlikuje od drugih brižnih ljudi? Koje specifične izraze upotrebljavaju? S kojim ih ciljem rabe? Kako se savjetovateljev jezik mijenja ovisno o klijentovim ciljevima? Takvu profesionalnu komunikaciju tumačimo opisivanjem neverbalnih i verbalnih vještina pomaganja i naprednih verbalnih vještina.

U 3. poglavlju knjige uspostavlja se njezina struktura i to raspravom o procesu savjetovanja kao putu koji se sastoji od pet razvojnih faza. Studentima nudimo način shvaćanja tog procesa koji započinje uspostavom odnosa, nakon čega slijedi utvrđivanje (razumijevanje) teškoća s kojima klijent dolazi, pomaganje klijentu da uvidi što može postići (ciljevi), strukturiranje susreta oko jasno postavljenih klijentovih problema i ciljeva i, konačno, pomaganje klijentu da uspješno okonča svoj odnos sa savjetovateljem. Od 4. do 7. poglavlja bavimo se pojedinačnim fazama tog procesa, govorimo o vještinama koje olakšavaju prolazak kroz svaku od tih faza, a prikazima slučajeva pomažemo početnicima da se “povežu” s tim vještinama. U svakom poglavlju studentima pomažemo da shvate što se u svakoj od faza radi i zašto je tome tako, a vježbe i pitanja za raspravu koristit će im u primjeni tih vještina. U 7. poglavlju opisujemo četiri načina gledanja na klijentove probleme: problemi kao osjećaji, kao misli, kao obrasci postupanja i kao međuljudski odnosi.

U poglavljima od 8. do 11. bavimo se svakim od tih područja i onim provjerenim intervencijama u savjetovanju koje se odnose na to područje. U svakom slučaju, odabir intervencija povezujemo s klijentovim specifičnim ciljevima. Konačno, u 12. se poglavlju vraćamo na petu fazu savjetovanja, njegov završetak, i prikazujemo ga kao proces, a ne kao jedan čin. Koji su sastavni dijelovi uspješnog završavanja savjetovanja? Tko odlučuje kad je prikladno završiti savjetovanje? Kako je upućivanje klijenta drugom stručnjaku dio procesa završavanja savjetovanja? Sva poglavlja povezana s intervencijama sadrže prikaze slučajeva u kojima su primjenjivane razmjerno složene intervencije da bi studenti mogli shvatiti kako se teorijske zamisli primjenjuju u radu sa stvarnim ljudima. Osim toga, u svakom od tih poglavlja nalaze se vježbe koje studentima pomažu u istraživanju i razvoju vještina potrebnih za primjenu intervencija.

Budući da se savjetovanje odvija u stvarnome svijetu koji čine mnogobrojne kulture i okružja, u knjigu smo uključili i razmatranja koja se temelje na kulturalnim i dobnim razlikama. Umjesto da takvim razlikama među klijentima posvetimo zasebno poglavlje, odlučili smo u svako poglavlje uključiti raspravu o višekulturalnosti i dobi, utemeljenu na istraživanjima i iskustvu stručnjaka iz tog područja. U knjizi su i rasprave o tome kako prikazane vještine i intervencije utječu na klijente.

Knjiga se temelji na pretpostavci da će studenti imati prilike primjenjivati opisane vještine, bilo tijekom vježbi na studiju ili u okviru praktičnog rada s klijentima tijekom studiranja. Pretpostavljamo da će studenti imati i određenu količinu izravne supervi-

zije, što će im pomoći u procjeni njihova učinka. Budući da je učenje savjetovanja razvojni proces, slično kao stjecanje bilo koje vještine, naše je uvjerenje da studenti mogu postati uspješnim savjetovateljima samo u procesu koji se sastoji od vježbanja, dobivanja povratnih informacija i ponovo vježbanja.

Konačno, u dodacima knjizi studenti mogu naći različite obrasce koji se često upotrebljavaju u savjetovanju. Studentima je dopušteno da ih umnožavaju i primjenjuju dok bruse svoj zanat.

ZAHVALE

Zahvalni smo recenzentima čije su nam primjedbe bile iznimno korisne u oblikovanju ovog izdanja knjige. Riječ je o sljedećim stručnjacima: LuAnnette Butler, Državno sveučilište Austin Peay, Uchenna T. Nwachuku, Državno sveučilište u Južnom Connecticutu, dr. sc. Mary Frances Russom, Sveučilište Slippery Rock, Rebecca Spirito, Sveučilište u Scrantonu i Michaelu Waldu, Sveučilište države New Mexico. Željeli bismo zahvaliti i našoj urednici Ginny Blanford za njezine jako korisne primjedbe koje nam je davala dok smo pripremali ovo izdanje knjige, našoj produkcijskoj urednici Pauli Carroll, te Heather Gauen i uredničkoj ekipi u Omegatype Typography, Inc. za njihov rad na rukopisu.

H.H.

S.C.